Mikroundervisning for fagtemaer i helse- og omsorgstjenesten i Østfold

Leder eller fagressurs kan bruke malen og sette inn et aktuelt fagtema. Enten etter et oppdukkende behov ved driften av avdelingen, eller systematisk som del av den systematiske jobbingen med kompetanse, kvalitet og pasientsikkerhet i avdelingen.

Malen bygger på Kompetansetrappen for Østfold i kompetansebroen.no.

DREIEBOK
Mikroundervisning på post/personalmøte

Total tidsbruk: 15–20 minutter
Målgruppe: Hele personalgruppen (differensiert etter kompetansenivå i tråd med Kompetansetrappen)
Utstyr: Denne malen (utskrevet eller på skjerm), samt eventuelt støttemateriell fra Kompetansebroen (f.eks. en prosedyre eller en kort video).

Del 1: Rammeverk & Forberedelse (fylles ut på forhånd)

- **Valgt fagtema:** [Sett inn tema, f.eks. "Dokumentasjon og avviksrapportering"]
- **Kilde/Referanse:** [F.eks. E-læringskurs på Kompetansebroen / Lokal prosedyre]
- **Formål og hensikt:**
  Å sikre at alle ansatte har en felles forståelse for [fagtema] for å opprettholde pasientsikkerheten og kvaliteten på tjenesten. Hensikten er at den ansatte skal føle seg trygg i sin rolle og kjenne sine ansvarsområder ut fra kompetansenivå.
- **Læringsmål differensiert etter Kompetansetrappen:**
  - **Nivå 1 (ufaglærte/nyansatte):** Skal kjenne til [grunnleggende prinsipp/rutine] og vite nøyaktig når og hvem de skal varsle/spørre om hjelp/veiledning.
  - **Nivå 2 (helsefagarbeidere/fagutdannede):** Skal selvstendig kunne utføre [oppgave/observasjon] og dokumentere/handle i tråd med gjeldende prosedyre.
  - **Nivå 3 (sykepleiere/vernepleiere):** Skal ha det overordnede faglige ansvaret, kunne gjøre kliniske vurderinger, iverksette tiltak og delegere oppgaver i tråd med oppgavedeling.

Del 2: Gjennomføring (10 minutter)

1. Innledning (2 minutter) – *Hvorfor gjør vi dette i dag?*

Leder/fagressurs sier til gruppen:
*"I dag skal vi bruke 15 minutter på temaet **[Sett inn tema]**. Dette er et viktig område i Kompetansetrappen vår fordi det direkte påvirker pasientsikkerheten. Uansett om du er nyansatt, assistent eller erfaren sykepleier, har du en viktig rolle i denne oppgaveutføringen."*

2. Kjernebudskap & Oppgavedeling (4 minutter) – *Hva er reglene?*

Gå raskt gjennom de viktigste punktene i prosedyren eller temaet.

- **Dette gjør alle (inkludert ufaglærte/nyansatte):** [F.eks. Se etter endringer, melde fra til ansvarshavende umiddelbart, kjenne sine egne begrensninger].
- **Dette gjør det autoriserte helsepersonellet:** [F.eks. Utføre målinger, gi medisiner, skrive i journal, iverksette tiltak].

3. Praktisk Refleksjonscase (4 minutter) – *Hvordan gjør vi det i praksis?*

Presenter et selvopplevd eller fiktivt scenario fra avdelingen som utfordrer gruppen på det valgte temaet.

Casemal: *"Pasient Peder (85) opplever [sett inn en situasjon relevant for temaet, f.eks. har fått feil medisin/har endret adferd/har et sår som væsker]. Du oppdager dette under kveldsstellet."*

- **Spørsmål til assistent/nyansatt:** Hva gjør du akkurat nå? *(Forventet svar: Går direkte til ansvarshavende sykepleier/helsefagarbeider og gir beskjed)*.
- **Spørsmål til helsefagarbeider/sykepleier:** Hva gjør du når du får denne beskjeden, og hva skal dokumenteres/iverksettes? *(Forventet svar ut fra gjeldende fagprosedyre)*.

Del 3: Kontroll av læring (5 minutter)

For å sikre at alle har oppfattet kjernebudskapet, stilles 2–3 kjappe kontrollspørsmål til gruppen (håndsopprekning eller muntlig svar i fellesskap).

Quiz: Kontroll av læring – [Sett inn tema]
Spørsmål til tema ansvar og oppgavedeling:
Hva gjør du dersom du som nyansatt eller ufaglært blir usikker på en oppgave eller en situasjon knyttet til dagens tema?
Korrekt svar:
Jeg stopper opp, lar være å utføre oppgaven, og konfererer umiddelbart med ansvarlig helsepersonell på vakten.
Respons:
Riktig! I tråd med kompetansetrappen skal man aldri utføre oppgaver man ikke har formell kompetanse eller opplæring til. Å si fra er å ta ansvar.

Mulig svar:
Jeg prøver så godt jeg kan for å ikke hefte de andre som har det travelt.
Respons:
Det blir feil. I helsetjenesten kan det å "prøve seg frem" føre til alvorlige feil og redusert pasientsikkerhet.
Hint:
Tenk på hva som er det tryggeste valget for pasienten når du opplever faglige begrensninger.

Spørsmål til prosedyre og praksis:
Hva er det aller viktigste enkelttiltaket vi har gått gjennom i dag for å sikre god kvalitet på dette området?
Mulig svar:
At vi overlater alt ansvar til nattevakten.
Respons:
Feil. Kvalitetsarbeid og pasientoppfølging er et kontinuerlig ansvar som gjelder på alle vakter.
Korrekt svar:
[Sett inn det viktigste korrekte tiltaket, f.eks. "At avvik meldes med én gang" eller "At NEWS2 måles korrekt"].
Respons:
Riktig! Dette er selve kjernebudskapet i dagens undervisning og den viktigste suksessfaktoren for pasienten.
Mulig svar:
At vi venter med å gjøre noe til neste pårørende kommer på besøk.
Respons:
Det blir feil. Kommunen har et selvstendig, profesjonelt ansvar for å fange opp og håndtere faglige problemstillinger fortløpende.
Hint:
Tenk på hva som var hovedfokuset under del 2 (kjernebudskap) i denne seansen.

Del 4: Oppfølging og dokumentasjon (etterarbeid for leder)

- **Registrering:** Skriv ned navnet på de som deltok. Registrer det eventuelt som internundervisning i kommunens personalportal for å dokumentere kompetansehevingen.
- **Videre læring:** Henvis de som ønsker eller trenger en dypere innføring til det spesifikke e-læringskurset om temaet på kompetansebroen.no.

Tips til leder/fagressurs:

Du kan printe ut denne malen og laminere den. Hver gang du skal ha en "15-minutter" med de ansatte, bruker du en whiteboardtusj til å skrive inn ukens **tema**, **læringsmål** og **case** i de åpne feltene.